

A Pannon Filharmonikusok két bécsi kötődésű zeneszerző, Beethoven és Korngold műveit tolmácsolja november 19-én este a Kodály Központban. A koncerten Bogányi Tibor vezényel, az est szólistája Benjamin Schmid (képünkön), aki Korngold Hegedűversenyét adja elő, a zeneszerző és műveinek szakértője. A két művéssel többek közt Korngold és a Hegedűverseny bécsi kötődéséről beszélgettünk.

- Mi a kapcsolat Bécs és a koncerten eljátszott művek és szerzőik között?

- Bogányi Tibor: A legnyilvánvalóbb kapcsolat az, hogy mindketten nagyon sok időt töltöttek Bécsben, hosszú éveken keresztül ott éltek. **Beethoven** idejében a város a kultúra abszolút központja volt, amely mindenkit befogadott. Korngold az Osztrák-Magyar Monarchiában született, hosszú éveken keresztül Bécsben élt és szerzett inspirációt ettől a fantasztikus várostól.

- Benjamin Schmid: Nagyon szeretem a Hegedűversenyt, mert megannyi bécsi zenei motívum van benne. Habár az emberek inkább az amerikai hangzással, hollywoodi hangzással azonosítják, mivel számos zenei témát vett az általa írt filmzenékből, ezért mondják sokan, hogy **Korngold** úgy hangzik, mint Hollywood. Én azonban azt gondolom, Hollywood hangzik úgy, mint Korngold, mivel ő találta ki, alkotta meg ezt a hangzást. Hajlamosak vagyunk elfelejteni, hogy ebben a hegedűversenyben rengeteg bécsi energia van. Pedig Korngold ebben a milióban nőtt fel, olyan emberek vették körül, mint **Strauss** vagy **Mahler**.

Utóbbi egyébként az egyik legnagyobb támogatója volt, többek közt neki köszönhető annak az operának a bemutatója is, melyet Korngold tizenhárom évesen írt. Mahler maga mondta róla, hogy Korngold Mozart óta a legtehetségesebb csodagyerek. Amelyben igaza is volt: elképesztő képességű zeneszerzőről van szó, aki nagyon fiatalon rendkívül komplex műveket alkotott. Ha meghallgatjuk a Hegedűverseny második tételét, amely olyan, mint egy álomjelenet, magunk is rájövünk, nem születhetett volna meg Gustav Mahler zenei öröksége nélkül. Korngold darabja és Bécs között egyébként további egyértelmű kapcsolat is van: a hegedűversenyt

Alma Mahler Werfelnek

, a huszadik század eleji Bécs egyik legjelentősebb női alakjának dedikálta.

- Most ugorjunk Korngoldhoz képest több mint fél évszázadot. Beszéljünk az Önök Béccsel, az ottani kultúrával és zenével való kapcsolatáról. Milyenek látják a mai bécsi kultúrát?

- BS: Ez egy kiváló kérdés. Bécs számos perióduson ment keresztül. A századfordulón, 1900 körül Bécs egyértelműen a világ kultúrájának vitathatatlanul az epicentruma volt. Sajnos a holokauszt a Harmadik Birodalom rémtettei és a második világháború következtében Bécs elképesztő veszteségeket szenvedett. Tulajdonképpen a teljes kulturális potenciálja megsemmisült. A város a háború után nagyon nehezen állt talpra, de megtette, köszönhetően az 50-es, 60-as évek osztrák emberei, a szüleim generációja kemény munkájának köszönhetően. A történetek ellenére a pozitív gondolkodás és a kultúra szeretete mindenkiben benne volt. Amikor én születtem, a 60-as évek végén, akkor azonban még nem lehetett tudni, hogy Bécsre ismét jellemzi-e majd az a szellemi nyüzsgés, a gazdag kulturális élet, amelyet elveszített. A nyolcvanas-kilencvenes évekre, amikor már Bécsben beindult a karrierem, a kultúra, a légkör abszolút visszatért. A mai Bécs pedig a világ egyik legszebb városa, amely teljesen át van itatva kultúrával. A zene az élet minden területén ott van. Ha a mondjuk a Bécsi Filharmonikusok valamelyik koncertjére szeretnénk jegyet venni, nagyon szerencsésnek kell lennünk, hiszen legalább 15 évre előre el vannak adva a jegyek. De nem csak a komolyzenére igaz ez. Szerintem Bécsben működik Európa legjobb jazzklubja, a Porgy and Bess, ahol mindig nagyszerű koncerteket hallgathatunk. Így csupa jó dolgot tudok csak mondani Bécsről. Valószínűleg a földrajzi helyzetünknek is köszönhetjük mindezt, hiszen Kelet és Nyugat közt vagyunk félúton. Azonban soha nem szabad megpihennünk, soha nem lehetünk eléggé elégedettek lennünk önmagunkkal. Habár magam már több éve Salzburgban élek, mindig visszahúz a szívem Bécsbe, hiszen ez a szülővárosom, ott nőttem fel és végeztem a tanulmányaimat. Mindig lenyűgöz a kultúra minősége és szinte minden este nehéz döntés elé állít a város, hogy melyik kulturális szenzációt hagyjam ki a másik miatt.

- BT: Én is csak megerősíteni tudom azt, amit Benjamin mondott. Bécsben én új jövevénynek számítok, csak négy éve lakom ott. Mindig is a kultúra egyik központjában szerettem volna élni, egy nagy fővárosban. Négy éve azért választottam Bécset, mert egyrészt közel van

Bécsi energiák, bécsi hangzások

Írta: Major Zoltán

2015. november 19. csütörtök, 13:03

Magyarországhoz. Ez fontos szempont volt, mert akkor már a Pannon Filharmonikusoknál dolgoztam, így sokat jöttem Pécsre és Budapestre. Másodsorban viszont azért költöztem Bécsbe, mert nagyon élhető és nagyon eleven, tele van élettel. Friss bécsi állampolgárként élvezem, ahogy levegőt veszek és a levegőben ott van a kultúra. Mindenhol. Az emberek életének a része.

Bogányi Tibor és Benjamin Schmid - végre közös fellépés

- Végül a kettejük közti kapcsolatról szeretnék kérdezni. Ha jól tudom, több éve ismerik egymást.

- BT: Amikor elmentem a Turku Filharmonikusokhoz, ahol állandó karmester lettem, még nagyon fiatal voltam. Abban az időben a feleségem miatt sokat jártam Salzburgba, oda járt a Mozarteumba. Ekkor, 2002-2003 táján már Schmid nagyon híres zenész volt, mindenhol az ő nevével találkoztam. Később, mikor a feleségem elvégezte az iskolát, Turkuba, majd Budapestre költöztünk. Ebben az időben már sokat gondolkodtam rajta, hogy szeretnék Benjammal együtt dolgozni. Ha úgy vesszük, több mint tíz éve ismerem.

- BS: Én is tudtam Önről. De végre elérkeztünk az első közös fellépésünkig.

- Volt lehetőség közös próbára?

- BT: Igen, Benjamin meghívására meglátogattam őket. Nagyon kedves volt, felajánlotta, hogy készüljünk együtt a koncertre. Én jobban meg szerettem volna ismerni a darabot, ezért tartottunk egy előzetes próbát. A felesége fantasztikus zongorista. Ketten előadták nekem a hegedűversenyt, én pedig vezényeltem egy kicsit. Persze, nem is lett volna rám szükségük, mert a hegedű és a zongora tökéletes kombináció.

- BS: Igen, de teljesen másmilyen lesz a hangverseny és a próba is a zenekarral, ha a szólista és a karmester már előzőleg dolgoztak együtt. Nagyra becsülöm azt az energiát, amelyet Tibor befektet egy ilyen fellépésbe. Sok karmester vagy nem érzi ennek szükségét, vagy nincs rá ideje. Sikerült elmélyülnünk a zenében és ennek eredményeképp azt mondhatom, hogy a próbák fantasztikusak voltak, a legjobb próbáim ezzel a darabbal. Pedig higgyék el, volt már néhány, úgyhogy tudom, miről beszélek. A koncert is nagyszerű lesz.

- Milyen tapasztalataik vannak a közös munkával kapcsolatban?

- BT: A korai kritikák azt mondták Korngold darabjáról, hogy egyrészt rendkívül nehéz, másrészt vannak benne lírai betétek. Ezért ehhez a darabhoz kell egy Caruso és egy Paganini is. Azt mondhatom, hogy Benjamin mindkettő téren kiváló: fantasztikus lírai hegedűművész és egy virtuóz. Egy olyan művész, akinek a hangzására, a minőségére a zenekar reagál, követi. Magasra helyezi a léceket.

- BS: Azt még szeretném hozzátenni, hogy Paganini nagyszerű bel canto hegedűművész volt. Nem szabad elfelejtenünk, hogy a nők szabályosan elájultak, ha hallották Paganinit hegedülni, a G húrjának a hangzása miatt. Csábító hang. Az ő játéka nem csak virtuozitásról és a gyors játékról szólt, de elképesztő lélek is volt a játékában.